

KUTSESTANDARD

Valguskujundaja, tase 6

Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid.

Valguskujundaja 6. taseme kutsestandard on tööturu nõudmistele vastavate koolituskavade ja õppeprogrammide koostamise ning isiku kompetentsuse hindamise alus.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Valguskujundaja, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Valguskujundaja töö eesmärk on sündmuse valguskontseptsiooni loomine. Valguskujundaja tutvub ettevalmistatava sündmuse materjaliga (tekst, muusika, stsenaarium jm), arutab lavastajaga (produtsendiga) sündmuse valguskontseptsiooni, koostab režiitabeli ehk lina või storyboardi või mõlemad, koostab sündmusele valgustehnika montaaži- ja suunaplaani, samuti valgusproovide toimumise ajagraafiku, osaleb valgusproovides ning salvestab valguspildid valguspulti või kasutab salvestamisel valguskujundaja assistenti/valguspuldi operaatorit ja osaleb vajadusel sündmuse taastusproovides. Ta orienteerub valgustuse iseärasustes ja väljendusvahendites ning leiab sobiva tehnoloogilise lahenduse, kasutades erinevaid seadmeid ja arvestades looduslikke ning tehnilisi tingimusi. Valguskujundaja on võimeline lahendama mittestandardseid olukordi ja looma luua positiivse suhtluskeskkonna. Ta võib töötada kollektiivi liikmena, vabakutselise loovisikuna jne. Vajalik on pidev enesetäiendamine. Takistuseks valgustajana töötamisele võivad olla nägemis- ja kuulmiskahjustused ning epilepsia.

Valgustaja kutsealal on kolm kutset:

4. taseme valgustaja teeb vajadusel lihtsamaid hooldusi (nt lambivahetus, aegunud värvifiltrite vahetus jm), monteerib/demonteerib valgustehnikat vastavalt etteantud joonistele, paigaldab valgustehnika vastavalt juhistele, töötab artisti jälgiva valgustehnikaga (followspot) ning järgib valgustehnikaga töötamisel kehtestatud ohutusnõudeid.

6. taseme valgusmeister teeb lisaks valgustajatööle tootja ettenähtud perioodilist valgustehnika hooldust ja juhendab selle tegemist, tunneb sündmuse stsenaariumit ning valgustehnilisi vajadusi, juhendab sündmuse valgustehnilist montaaži ning suunamist ja töötab valguspuldiga, mängib maha sündmuse eelprogrammeeritud valguspartituuri.

6. taseme valguskujundaja tutvub ettevalmistatava sündmuse materjaliga (tekst, muusika, stsenaarium jm), arutab lavastajaga (produtsendiga) sündmuse valguskontseptsiooni, koostab režiitabeli ehk lina või storyboardi või mõlemad, koostab sündmusele valgustehnika montaaži- ja suunaplaani, samuti valgusproovide toimumise ajagraafiku, osaleb valgusproovides ning salvestab valguspildid valguspulti või kasutab salvestamisel valguskujundaja assistenti/valguspuldi operaatorit ja osaleb vajadusel sündmuse taastusproovides.

A.2 Tööosad

- A.2.1 Valgustustehnika planeerimine.
- A.2.2 Valgusrežiiri loomine.
- A.2.3 Töötamine valguspuldiga.
- A.2.4 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine.
- A.2.5 Sündmuse teenindamine.
- A.2.6 Ohutusnõuete järgimine.
- A.2.7 Valgustaja kutseline käitumine ja tegutsemine.

A.3 Töö keskkond ja eripära

Valgustaja töö on loominguline. Töö võib toimuda nii ruumis kui vabas õhus ja on vahelduva iseloomuga.

A.4 Töövahendid
Valgusaparatuur, valguspult.
A.5 Tööks vajalikud isikuomadused
1) loovus; 2) analüüsivõime; 3) pingetaluvus; 4) vastutustunne; 5) suhtlemisvalmidus; 6) tulemusele orienteeritus.
A.6 Kutsealane ettevalmistus
Valguskujundajaks saab õppida õppeasutuses või erialal töötades ja end pidevalt täiendades.
A.7 Enamlevinud ametinimetused
Valgusalajuht/valguskujundaja.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur
Valguskujundaja 6. taseme kutse taotlemisel on vajalik kõikide kompetentside tõendamine.

B.2 Kompetentsid	
B.2.1 Valgustustehnika planeerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Koostab riputusplaani, arvestades mehhaanilisi koormusi. 2. Koostab optimaalse kaabelduse plaani (energiajaotusplaan), arvestades seadmete energiavõimsuste tarbimist ning lähtudes olemasolevatest energiaressurssidest. Vajadusel muudab valgusrežiid/pilti, säilitades võimalikult täpselt sündmusele loodud valgusrežiid plaani. 3. Koostab optimaalse signaalijaotusplaani (sh konverterid ja signaalijagajad), lähtudes vajalikust kanalite arvust. 4. Koostab sündmuse valgustamiseks vajalike seadmete loetelu. 5. Kasutab oma töös joonestamistarkvara.	
Teadmised: 1) teoreetiline mehhaanika, 2) elektrotehnika.	
B.2.2 Valgusrežiid loomine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Tutvub sündmuse sisu ja eesmärgiga. 2. Osaleb lavastusmeeskonna liikmena aktiivselt sündmuse kontseptsiooni väljatöötamises. 3. Valib valgustehnilised vahendid, lähtudes sündmuse sisust, koostab paigutusplaani. 4. Koostab valgusrežiid/pildid, lähtudes lavastusmeeskonna kokkulepitud kontseptsioonist, ja salvestab selle, lähtudes sündmuse stsenaariumist. 5. Vormistab valgustusrežiid/pildi dokumentatsiooni - mõõtkava arvestav paigutusplaan, suunanimekiri/-plaan, valguspiltide nimekiri selgitavate märgetega.	
B.2.3 Töötamine valguspuldiga	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Sünkroniseerib valguspuldi ja seadmed. 2. Sisestab valguspildid valguspulti, vajadusel töötleb neid. 3. Taasesitab valgusrežiid, lähtudes kokkulepitud kontseptsioonist.	

B.2.4 Valgustehnika paigaldamine, säilitamine ja hooldamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Juhendab seadmete paigaldamist, vajadusel paigaldab seadmed vastavalt joonistele (paigutusplaan, signaali jaotusplaan ja energia jaotusplaan) ja arvestades ohutusnõudeid (nt ettenähtud turvatrossid, riputuskonksud jm). Probleemide ilmnemisel teavitab vahetut juhti. 2. Juhendab seadmete suunamist, vajadusel suunab seadmed vastavalt suunanimekirja/plaanile ja valguskujundaja juhendamisele. 3. Juhendab ja kontrollib seadmete säilitamist, vajadusel säilitab seadmed selleks ettenähtud kohas ja viisil (nt transportkastid, ladu jm), arvestades ohutusnõudeid. 4. Juhendab ja kontrollib seadmete hooldamist, vastutab seadmete korrektse ja õige hooldamise eest (nt tootja nõuded, asutuses kehtestatud hooldusjuhend jm). 5. Tagab seadmete turvalise pakendamise seadmete transportimiseks, lähtudes juhenditest ja ohutusnõuetest, vajadusel juhendab pakendamist.	
B.2.5 Sündmuse teenindamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Vajadusel ja võimalusel kõrvaldab sündmuse ajal tekkinud rikked, sh valguspuldis. 2. Kasutab sündmuse jooksul jälgimisprojektorit, lähtudes sündmuse kontseptsioonist. 3. Paigutab seadmed sündmuse ajal ümber, lähtudes kontseptsioonist ja paigutusplaanist. 4. Vajadusel kasutab sündmuse ajal eriefektide seadmeid (nt tossumasin, mullimasin, vahumasin, tuleefekt jt), lähtudes kasutusjuhenditest. 5. Vastutab tekkinud valgustusse puutuvate probleemide eest ja otsustab, kuidas need lahendada. 6. kasutab oma töös võõrkeelt tasemel A2 (vt lisa 1). Teadmised: 1. Erialane terminoloogia inglise keeles	
B.2.6 Ohutusnõuete järgimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Järgib oma töös üldiseid ohustustehnikanõudeid, töötamisel jälgib ja vajadusel juhendab valgustusmeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel. 2. Hindab töökeskkonna võimalikke riske (nt valgustamisel libedal pinnasel, kõrguses, liikluses, sadamas, tehases, autoralli jm) ja töötamisel jälgib ning vajadusel juhendab valgustusmeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel. Probleemide ilmnemisel teavitab koheselt vahetut juhti. 3. Järgib valgustehnika eripäraseid ohutusnõudeid (nt valgustustehnika kinnitamine, valgustustehnika kaal ja konstruktsioon ning aluste stabiilsus jm), töötamisel jälgib ja juhendab valgustusmeeskonna tegevust ohutusnõuete järgimisel.	
B.2.7 Valguskujundaja kutseline käitumine ja tegutsemine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Arendab tööalaseid teadmisi läbi pideva professionaalse arengu. 2. Töötab hästi situatsioonides, mis nõuavad avatust uute ideede ja kogemuste suhtes. Otsib õppimisvõimalusi. Läheneb olukordade ja probleemide lahendamisele innovaatsiliselt ja loovalt. 3. Reageerib ootamatutele olukordadele adekvaatselt. 4. Reageerib muutustele ja kohaneb nendega hästi. Talub pinget ja tuleb hästi toime tagasilöökidega. 5. Analüüsib ebaõnnestumisi ja oskab eksimustest õppida. 6. Talub ebamääraseid olukordi ja situatsioone ning oskab ära kasutada neist tulenevaid positiivseid võimalusi. 7. Arvestab protsesside ja tegevuste finantsilist poolt. 8. Suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida. 9. Määratleb isiklikud arengustrateegiad, mis on vajalikud karjäärieesmärkide saavutamiseks. Kasutab ära arengu- ja koolitusvõimalused. 10. Kohaneb meeskonnaga ja loob meeskonnavaimu. 11. Järgib tööeeskirju ja ohutusnõudeid. 12. Järgib omatöös kutsealaga seonduvaid õigusakte. 13. Langetab kiireid ja selgeid otsuseid ka mittetäieliku info alusel (ka rasked ja riski sisaldavad otsused). 14. Võtab vastutuse projektide, tegude ja inimeste eest. 15. On algatusvõimeline, tegutseb enesekindlalt ilma välise juhendamiseta.	

16. Seab asjakohased käitumisstandardid
17. Delegeerib töö asjakohaselt ja õiglaselt.
18. Loob alluvatele arenguvõimalusi ja juhendab neid nende töö tegemisel.
19. Peab tähtsaks eetilisi töekspidamisi ja väärtusi.
20. Lahendab valgustusala probleeme.
21. Planeerib ette tegevusi ja projekte ning arvestab võimalike muutustega.
22. Tuvastab ja organiseerib ressursse ülesannete täitmiseks.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile	
1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-20112014-2.2/3k
2. Kutsestandardi koostajad	Margus Vaigur, TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia, Endla Teater Anton Kulagin, Rahvusooper Estonia Rein Pruul, Balti Filmi- ja Meediakool Olev Luhaäär, E&T OÜ Taavo Kongi, Eesti Rahvusringhääling
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	22
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	20.11.2014
6. Kutsestandard kehtib kuni	09.04.2019
7. Kutsestandardi versiooni number	3
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	3521 Audiovisuaal- ja ringhäälingutehnikud
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6
C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles	
Inglise keeles	Stage lighting designer, level 6
Vene keeles	художник по свету; осветитель-оформитель
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	